

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, esütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatalai: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdákban.

Színházi kapuzáraskor.

Nem lenne helyes, ha szó nélkül válnánk el Szalkai színtársulatától, mely miután négy hónapon át körülünkben időzött, mulattatott, nevelt (?) bennünket, pár nap múlva felszedi sátorfáját, hogy Pápán folytassa működését.

Minden valamirevaló üzletember számadást készít év végén, hogy lássa: minő eredménnyel dolgozott az év folyamán.

Szalkai ha megnézi erszényét, hisszük, nagyon meg lesz elégedve az eredménnyel. Mióta a székesfehérvári színház fennáll, talán nem volt színidirektor, ki több telt, sőt zsúfolt házat csinált volna, mint Szalkai a két utolsó évben. Nem irigyeljük tőle, ügyes ember, érti a dolgát. Társulatának tagjai között sok kiváló erőt találunk (nem is kell neveket említeni), kiknek játéka a legkényesebb igényeket is kielégíti.

Műsora változatos, érdekes volt' mindig is bár nem hemzsegett az újdonságoktól bizonyos tekintetben meg lehttünk vele elégedve.

S a közönség honorálta is a direktor igyekezetét, garmadába hordta pénzét lábaihoz, bebizonyítván, mily hazug a mondás, hogy szük világot élünk, nincs pénz, szegények az emberek. Míg egy színigazgató százezreket szed össze négy hónap alatt, addig nem szabad jogosan panaszkodni a mostoha megélhetési viszonyokról.

Legalább azoknak nem, kik színházba szoktak járni.

Egészen másként üt ki a közönség számadása, ha szemügyre veszi, mit kapott pénzéért Szalkai direktor urtól.

Igaz, komoly művészetet mentül kevesebbet. Ha jól emlékszünk rá, az egy „Ember tragédiájától” eltekintve klasszikus darab nem kapott megjelenésre engedélyt az igazgatótól.

Katona József, Molière, Csiky Gergely, (hogy Shakeuparról ne is szóljunk) az idén, ugy látszik ismeretlenek voltak Szalkai ur előtt. Romeo és Juliára készültek. De csak készültek. A régi patinákésítette darabokat a jó öreg „Faturossza” képviselte néhány becsületben megőszült társával. S e kritikánk bátran általános lehetne, ha a Vasgyáros le nem fogná tollunkat.

A művészetnél csak az erkölcs járt rosszabbul ebben a szezonban. Nomen-omen, a színtársulat az akadémia által megbélyegzett „Ördög”-gel köszöntött be hozzánk. Ez az ur aztán uralkodott is szépen, háborítatlanul: négy hónapon keresztül; hol a „Varázskeringő”-ben, hol a „Doktor ur”-ban malackodott zsúfolt házak előtt, hol a „Milliárdos kisasszony”-ban panama-kuplézta el egy részét annak a drága portékának, mit szemérem néven ismer az emberiség.

Általánosan elterjedt frázisa a szín-

igazgatóknak, hogy nekik a publikum izléséhez kell alkalmazkodniok.

Mennyire nem való ez az állítás, bőven láttuk az idei színiévad alatt. Három hónapon át jórészt a malackadarok jártak. Mikor aztán Apponyi rendelete megjelent, melyben jutalmat, támogatást ígért azoknak a színigazgatóknak, kik a publikum egy részének parverz izlése mellett a hazafiság, az erkölcs és igazi, tisztességes művészet ügyét is szolgálják, akkor felvonult néhány társával az „Ember tragédiája” is színpadunkra s Uran bocsá' három-négy telt házat csinált-egymásután.

Sokkal közelebb áll az igazsághoz az a — tapasztalatokon nyugvó állítás, hogy a nagyjórészt nem keresztény színigazgatók szinte öntudatos munkái annak a törekvésnek, mely jól kiszámított igyekezettel spekulál a publikum legalacsonyabb színdelvényeire és a saját zsebe javára.

S ezzel a törekvéssel szemben két tényezőnek kellene felvennie a komoly küzdelmet: a sajtónak és a közönségnek.

Komoly sajtónak komolyan illik a kritika éles fegyverével bántania; a tisztesség, az erkölcs közös kincsé mindnyájunknak s azért ennek védelmét nem szabad a kimondottan keresztény sajtó feladatának tekinteni.

Szinte szánalomra méltó az a sajtó, melynek — csakhogy a bigottság és a prü-

A Lincoln-tavi lányka.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —
(Vége.)

Charlie megmagyarázta néki, már a menyire képes volt, mert hiszen nagyon mértékletes fiatalember volt, a whisky hatását a részegkedőre; a lány meg figyelemmel hallgatta. Majd kellemesebb beszéd tárgyára térvén, Charlie észrevette csakhamar, hogy leszámítva ezt a borzasztó szenvedélyét, módfelett kedves és tanult lányka volt. Beszélgettek Howell új könyvéről, a hoi színház utolsó újdonságáról, melyet, miután még nincs egy hónapja ez intézetben, ő is hallott. A legkülönbözőbb tárgyakról társalogtak, kezdve a whiskyenél s végezve a lawn tennisen, míg végre is azzal kívántak jóéjszákát egymásnak, hogy másnapor délután újból találkoznak, a lawn-tennis-játék amugy is a doktor szórakozásai közé tartozván.

Egy vagy más módon, a legközelebbi napok alatt Bartlett mindig talált utat-módot a találkozáshoz Miss Vancouverrel. Elcinte, úgy hitte, csak azért, mivel a cikksorozatához sok anyagot

nyújthat, mert hisz a lányka mindegyik bentlakónak az esetét tudta; később azonban kénytelen volt önmagának bevallani, hogy nagyon megkedvelte. Elég különös, de tónyleg vonzotta; nem mint tanulmánytárgy, hanem tisztán mint szeretelmű lányka.

Első beszélgetésüket leszámítva, most már nem igen emelgette a kisérteséit, sem Charliet ki nem kérdezte a saját zenevdellyét illetőleg s miután e két tárgy, lekerült a napirendről, Charlie csaknem elfelejtette, hogy morfiumevővel van dolga s csak oly vigan beszélgetett és tereferált vele, mintha csak a Palmer-féle kávéházban, vagy a színházban ülnének egymás mellett. Csak akkor ébredett tudatára e mélyebb vonzalmának, midőn észrevette, hogy alig tud másra gondolni, mint arra a kislányra s érezvén, hogy ez a növekvő szenvedély hasznára nem válhat, elhatározta, hogy tanulmányait befejezi.

Egy szép reggelen tudatta vele, hogy elhagyja az intézetet.

Három hete már, hogy itt vagyok, egyetlen csepp whiskyt nem ittam az egész idő alatt. Ha három hétig el lehettem nélküle, egészen is lemondhatok róla. Miss Vancouver, meggyógyultam.

A lány szomoruan rátekingett.

— En is azt remélem, mondá; de soha életemben nem hallottam még ily gyors gyógyulásról. Beszélj már az orvossal?

— Most akarok szólni, felelte Charlie. De bármiként legyen is, engem nem mások helyeztek el itt; mehetek, mikor nekem tetszik.

A kertben voltak, mint rendesen; Miss Vancouver a függőágyban hevert. Fehér ruha volt rajta s a haját fektében szétkuszálta a szél. Charlie azt vélte, hogy sohase látta még ily szépnek ily bájosnak. Fekete szemei, bár szemrehányon, mégis édesen tekintettek rá.

— Ne menjek még? kérdé Charlie.

— Hogyan, — hogyan adhassak önnek tanácsot én? kérdé Miss Vancouver. Legjobb belátása szerint kell csiöckednie.

— Legjobb lesz, ha megyek, jelentette ki Cherie.

Szemöldökcit összehuzva bámult le a fübe s érezte, inkább, mint valaha, hogy igaza van. Beleszeretett a lányba. Ötött gondolat! Az már igaz, hogy ennél kellemetlenebben nem érhetne volna. Beleszeretni ebbe a lányba! Igeri, minél hamrabb távozik, annál jobb a lelke nyugalmanak.

ELSŐ SZENT ALDOZASI EMLÉKKÉPEK

VALAMINT MINDENMŰ SZENT KÉPECSKÉK

legnagyobb választékban, különféle alakban és a legszebb kivitelben, magyar, német vagy tót szöveggel a legjutányosabb árban kaphatók BUZÁROVITS GUSZTÁV könyvkereskedésében Esztergomban.

Mutatvány-képek és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Mai lapunk 6 oldal.

déria gyanújába ne keveredjek — egyetlen elítélő szava nem volt az ifjúsági előadásnak beugrott: „Hadjuk hadnagya” ellen, de szemforgató kritikát írt a Fejérmegyei Nép-krókusa ellen, amikor ez a színhárszűllet egyik szubrettjének brettli-hajlamait szóvá tette.

A másik tényező, mely sokat tehet a szinpad tisztogatása terén: a közönség.

Örömmel láttuk városunk keresztény családjainak azt a féltő gondját, mellyel fiait, leányait a mocskosabb daraboktól visszatartotta, nem törődve azzal, hogy ezáltal a prudériá vádját provokálja, de viszont szánakozó tanúi voltunk 15—16 éves leányok pirulásának, kiket megmondolatlan papájuk-mamájuk elég gyöngédtelen volt sok száz ember jelenlétében részesíteni a nemi felvilágosítás áldásaiban.

Végül még néhány szót középiskoláink igazgatóihoz. Nem egy tanintézetet ismerünk az országban, melynek növendékei a színházlátogatástól teljesen el vannak tiltva. Kalapot emelünk ez előtt a pedagógia előtt s ha egyelőre nem sürgetjük is nálunk ennek kérelhetetlen keresztültelét, tisztelettel s a jövő nemzedék erkölcsi épsége iránt érzett igaz szeretettel kérjük derék igazgatóinkat: csapjanak fel a szülők leányainak azáltal, hogy a jövőben a tanuló ifjúságnak adandó színházlátogatási engedélyt a minimumra redukálják. Egy testben-letekben erős, tiszta vérű, boldogabb nemzedék fog nekik ezért egykor köszönetet mondani. Szigma.

Ezeket a sorokat egy tapasztalt, disztíngvált izlésű, előkelő műveltségű munkatársunktól kaptam, a ki régebben is, újabban is, melegen érdeklődött a szinpad iránt.

Egyel-mással szívesen egészítem ki tapasztalatait, hiszen az idei szezonnak

jóformán minden újdonságaról magam referáltam, hogy a lap irányát teljesen biztosítva lássam.

A szezon kezdetén egy principiumot állítottam fel: a józólést. Tudom, hogy a színház nem vallásérköcsi misszio társulat, megszűnt a hazafiság virágágya is lenni, de azt, hogy józólésű legyen, hogy legalább ne aljasítson, azt minden művelt ember megkövetelheti tőle.

Itt idézem Alexander Bernátnak, a szinikritika országos-nevű kritikusának pár hét előtt megjelent sorait, a melyben a színházi közönséget jellemzi:

A tömegnek mint tömegnek költelidegei vannak, derekasan feszíteni kell őket, hogy a kellő hatás létrejöhön. De a tömeg nemcsak kegyetlen és gyönyörködik a kegyetlenségben, a tömeg meg akar indulni is, a tömeg sírni is akar. Romantizmus nélkül ne legyen a tömegdráma. Az élite-közönségnek tragárságokat kell felszolgálni, de a boulevard-dramában ezek szigorúan tilosak. A gonoszoknak ezekben bűnhődni kell, a jóknak nem igen szabad elvesznie. Csodás fölismerések, elvesztett gyermekök megkerülése és ilyen biztos hatásuk. A nagy tömeg romantikus, naiv, kegyetlen és érzelmes.

Igen! ez a jellemző: Az élite-közönségnek tragárság kell. Az előkelő, művelt, finom közönségnek, a mely szalonjában bizonyára tiltakozik vastagabb élecek ellen, a színházban a tragárság kell.

Nagyon bámultam ezen, mikor a Várászkeringő első diadalát láttam, a mikor hallottam, hogy az intelligencia sorról-sorra siet el nem mulasztani, hogy mindent tudjon a mi miatt ott pirulni „illik.” S mekkorát bámultam, mikor a Tündérszerem gyengéd, lehéltészerűleg finom és ideális szépségeire épen ez a publikum kimondotta a halálos ítéletet: unalmas.

Ez az intelligencia kritikája. Erre ille- nek rá Alexander Berná szavai. De ehhez a publikumhoz tartozik az a törzskar, a mely a nézőteret napról-napra megtöltötte

s pontosan befizette a miaga adóját — a Nádor-utca kereskedőinek tömege, amelyek penze van és nem tartozik a lateine- rek laposerszényű világához.

Hogy a direktor ezekhez alkalmazko- dik, azt ne csodálja senki. Világért sem akarom azonban menteni és teljesen ki- menteni Szalkai urat. Hiába! én úgy kép- zelem, hogy ennek a színháznak a régi tradícióknak kell feleltünie és nem szabad magára vállalnia azt a szomorú szerepet, hogy a közönség depravációjának rózsák- kal behintett édes muzsikával kísért lej- töje legyen.

Egyet azonban itt szomoruan kellett itt tapasztalnom. Azt, hogy a színészek nagy része nem is képes már a józólés kritikájára. Szinte megdöbbenő, de igy van. Tanum rá a néhány ifjúsági előadás. Szavukra a leghatározottabban kijelent- tük, hogy sennim sem lesz az előadásban olyan, amely az ifjúság, pláne a serdülő leánysereg erkölcsi érzékét sérthetné s a vezető tanárok és igazgatók szörnyüköde látták szinre kerülni az intelligencia cse- megjéjét, a tragárságokat. Ennek a megbí- rálására, a disztíngválásra — ugy vélem — a színészek egy része képtelen.

A sajtó — ó a sajtó! az érdekes, vagy ne mondjuk érdekes, inkább szomorú sze- reptet vitt ebben a dologban. Elítélő szava talán itt-ott a Friss Újságnak volt. (Az Új Lapnak, amibár naponta 2—3000, vála- menyai lapnál több példányban nyomtatják, nem is adott az igazgató jegyet, tudván, hogy nem az ő malmára-hajja a vizet.) Sőt mikor itt-ott kénytelen voltam erősebb tónust festeni, kész volt az ellenkritika, a mely nem az általános megbotránkoztatást kéltó viselkedést ítélte el, hanem azt, aki ez ellen fel mert szólalni.

A legteljesebb elismerés azonban a legnagyobb tisztelet mellett Lauschmann

— Tudja-e, hogy sohasem említette a nevét? Kérdé rekedten. Pedig szeretném tudni a keresztnevet is.

— Frankie a keresztnevem.

— Vancouver Frankie! Különös! De a név illik önhez. Miss Vancouver Frankie. Nem mőn- dana nékem Isten hozzád?

Képzeldés volt-e csak avagy tényleg re- megtek az ajkai? Nem fehérebb volt-e az arca a redésnél a szavak után? Kinyújtotta a kezét, Charlie megragadta s egy percig a magáéban fogva tartotta.

— Isten vele, mormogta.

— Isten áldja, ismételte Bartlett Charlie.

Egyik se szótolt a másikat a szar, csaká- ról, bár mindketten egyet gondoltak. Charlie, a mint végighaladt a pázsíton, tudta, hogy a lány megértette érzelmét, a lány pedig, a mint ott fekv. maradt s utána nézett, tudta, hogy von- zalmat követi. Charlie megköszönte az orvos szí- vességet s kijelentette előtte, hogy azonnal utnak indul. De Miss Vancouveret nem látta viszont; ebed alatt rosszul érezte magát s a szobájában maradt.

Hisz tulajdonképp olyan dolog volt ez is, a mit az ember magától abba hagy, azután meg el- felejt. Csak hogy nem feledheté, folyton bántotta az a borzasztó tudat, hogy a lány, kit szeret, be van zárva a Lincoln-tavi intézetbe morfínománia miatt; rossz álmai voltak, melyek alatt valami idegenszerű, ijeszítő alak jelent meg előtte, mely Frankie volt és mégsem volt Frankie; álmai, melyekből redésen lázban ébredett.

Néha munkája közben az ő képe tolt az előtérbe s Frankie arca bámult rá a papírosról, ugy, a miylen az majd tíz év múlva leend. Ilyen- kor aztán összehorvadva hagyta ott az íróasztalát s munkája jly napon nem nagyon haladott előre.

Oly nehezére esett gondolatait arra a pontra irányítani, a mire tulajdonképp kellett volna, hogy egy jó hét is elmúlt, míg a cikksorozat első szá- mával elkészült. De tulesvén a kezdet nehezsé- gein, csakhamar megkezdte tárgyát s munkája gyorsan haladt. Elhajározza, hogy ha mind a hat cikk elkészül, keresi fel a kiadó; s ime most készen van vele s meglegedetten dörszölte a kezét. E cikksorozat; ugy vélte, a kiadó különös dicséretére s azonkívül meglehetősszegű utal- ványra tarthat számot. Sokkal jobbkedvi volt most, mint akkor, midőn elhagyta a Menhelyet.

Indiana-Streetben lakott, bérházban s szo- kásaiban, ügyes-bajos dolgaiban kissé gondatlan volt. Mily nagy volt másnap a kedvetlensége, a dühe, a mint kibontva a „Kakas” reggeli lapját, látja, hogy másvalaki megérinte. Tombolt, atko- zódott dühében. Ott voltak a borzasztó betűk; ott kitlön a jegyzet, mely a figyelmet ráirányít- totta. „A szeszis italok s a szeszilyes nők! Élet az iszákosok menházában! Külön tudósítónktól. Folytatás napról-napra! Kezes, kiadó asszony- kük kegyellenül kénynek! Hajmoreszó törtiórák: a társadalom magasrangú bűnösairől!”

Hajmoreszó csakugyan! Mert hát voltaképp mi is volt ez? Ez a szembetűző „találkozás” az eszméknek! Hisz ez az egész eszme az ő esz- méje volt. „Atkozott egy történet! Jajgatott Bart- lett, a mint meglepetéséből magához tért; valaki okvetlenül hozzájutott az irományaimhoz; va- lamí élelem yanke kikutatja a szobámat, míg oda voltam. De ha kitudom, ki volt, megölöm azt a gazembert, azt a merész, szemtelen tolvajt!”

Felkapta kalapját meg a botját s beleugrott a jegelső, utjába akadó bérköcsibe! A „Kakas” szerkesztője bent volt s véletlenül fogadott.

— Azt akarám tudni, ki adta magának az „Iszákosok menhelyéről” szóló cikksorozatot?

kezdte Charlie. Remélem, talán csak nem titok? Ki ő?

— No hát, kezdé a szerkesztő, bár nem hiszem, hogy magának köze lenne hozzá, azt hiszem mégis, elmondhatom magának. Valami „külmunkatárs” küldte be s ugy gondolom, elég jó ötlet. De hát mért kérdi?

— Hogy mért kérdem? visszahangoztató Charlie izgatottan; ide nézzen, meg ide, meg aztán ide mi s odadobta kézirátát az asztalra. Ön maga mondta, hogy járjak utána valami új eszmének. Megtaláltam a tárgyát; megírtam a cikkeket; most meg a maga átkozott „külmun- katársa megrabolt, megfosztott az eszmétől. Az íróasztalom fiókja nyitva maradt, ő meg kikúttatta.

A kiadó-szerkesztő elgondolkodott s mel- lesleg odavetette, hogy ez „gönosz dolog.”

— Ugy-e? szölt Charlie. Még gönoszabb üdög lesz ám, ha rálesek, ha megcsipem, mond- hatom magának! Ugyis eleget szenvedtem már a dolog miatt, nem hogy most utójára meg a cikkeimet is ellopják.

— Jó, jó, jegyzé meg a másik, de ez mind nem tartozik én-reám! Aztán kerégt az asztal- fölájában s hirtelen kijelenté; hogy ez a „külmunkatárs” Mr. R. Wibrow. György s a bejelentett lakás az éjszaki külváros valamelyik utcájában van. Charlie mélyen fellelékzett s tovább állt.

Kellemetlen feladat volt a keresés, de végre mégis rátalált az utcára. Német cselődeány nyitott ajtót s ettől tudakolta, vajjon itt lakik-e Mr. Wibrow, a ki a lapokba írni szokott. Mikor a fogadószobába vezették, látta ugyan, hogy jó helyen jár, de a német cseléd angol beszédjét nem igen értette meg.

Megállt a kandalló előtt s kalapját az asz- talra lecsapva, a botja hajlékonyságát próbálgatta.

Gynla drt illeti Az ő magas műveltsége, a régebbi és újabb színiirodalom bőséges ismerete, irodalmi munkálkodása, város-szerzte elismert szellemi felsőbbbsége egy értékes oszlopa lett a színháznak és a jóízűségnek. Mióta a színháztagja lett, alig-alig mulasztott el előadást, a melyen meg nem jelent volna. Nemcsak nézett, de látott is. Tisztában volt azzal, a mivel önmagának és annak a bizalomnak tartozik, a melylyel a város közönségének tartozik. Szavait, kritikáját szívesen hallgatta a bizottság és meghajolt előtte a színtársulat. A mi vadhajást sikerült lemetélni, a hol a jóízűség a lehetőség szerint menteni lehetett, azt jórészt neki köszönhetjük. Hogy mindent nem tehetett meg, hogy a rohanó áradatot nem tartóztathatta fel egyedül, annak nem ő az oka. Mi, a Fejérmegyei Napló sok köszönettel tartozunk az ő igazságos, előkelő ízlésének, hogy illetékes helyen lehetőség szerint mindig érvényesítette a jóízűség nevében felemelt kritikáját s ezzel nekünk is igaztat adott.

Bilkei Ferenc.

ÚJDONSÁGOK.

— **Megnyitő ünnepség.** A Fejérm. Széchenyi Szövetség megnyitő ünnepélye f. hó 25-én d. u. 6 órákor lesz a Szent István-teremben. Az ünnepélyen Darányi Ignác földművelésügyi miniszter képviselőségében Bartók Lajos miniszteri osztálytanácsos fog megjelenni. — Részletes műsor a következő: 1. Nyitvány a Hunyadi László operából. Előadja a honvéd zenekar. 2. Megnyitő beszéd: Tartja Csima Jenő, elnöke. 3. Ünnepi óda. Erre az alkalomra írta és szavalja: Bendí Nándor, tanárjelölt. 4. Ünnepi beszéd: Mondja Gaál Jenő, örökös főrendházi tag, műgyetemi ny. r. tanár. 5. Részlet a Bánk-bán operából. Előadja a honvédzenekar. 6. Záró beszéd: Tartja; Gallé Tivadar, az Országos Széchenyi Szövetség elnöke. 7. Rákóczi-induló. Fricsajtól. Előadja a honvédzenekar. Az ünnepséget este 8 órákor társasvacsora követi, melyre jelenkezni lehet a belvárosi katolikus körben. Jegyek ez alkalomra

Ekkor megnyílt az ajtó s belépett rajta Miss Vancouver Frankie.

Mindkettő visszahökken; mindkettő ugyanabban a percben ugyanazt a szótgot ejtette ki. — Ön?

— De... De, hogyan, — dadogá Charlie.

— R. Wibrow György az én írói nevem, magyarázta Frankie. Író vagyok én is. S ez volt az oka annak is, hogy a „menhelyen” tartózkodtam. Csak tettem a morfinomániát, valami borzadályost kellett kigondolnom. Különbö nem értem volna cél.

Komolyan s figyelmesen szemügyre vette Charliet.

Remélem, talán csak józan, mi? tette hozzá.

— Józan! kiáltotta Charlie; hiszen teremő Istenem, én is író vagyok; én meg az iszákosságot tettem, magam is írtam egy egész cikksorozatot és ez az oka, amiért... Oh édes, drága kis lánykám! Elgondolni, hogy kollégám s hogy épenséggel nem morfinomaniakus! Férfiura véltem: akádni s el voltam határozva, hogy jól elverem. Megengedi, hogy ahelyett jól megrázzam azt az édes, kedves kicsi kezecskéjét?

— És a lányka engedte; a férfi pedig, mikor megrázta, fogva is tartotta s tudja Isten, hogy és mint történt, de a karja átkarolta a derekát, a leánya meg ott könnyezett a vállára borulva és... És a vége már csak banális.

Angolból: Varjas Károly.

kaphatók Knazovitzky Béla Nádor-utcai üzletében. Főpáholy 5 k, oldalpáholy 4 k, szőlőszék 1 k, ülőhely 50 f, állóhely 10 f.

— **Uj katonasorvos.** Bencze Gyulát segédorvossá nevezték ki a 69. gyalogezred tartalékába.

— **A felsőbb leányiskola.** A mint említettük már, Saára Gyula dr. városunk orsz. képviselője a megyebeli képviselőkkel együtt küldöttségileg kereste fel Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi minisztert, arra kérve őt, hogy az állam vegye át saját kezelésébe a felsőbb leányiskolát és mentse fel városunkat az ezen révén vállaira nehezedő terhektől. A megyebeli képviselők közül Bathián Lajos gróf a bodajki, Horváth Gyula dr. a csákvári és Csontos Andor a váli kerületek országgy. képviselői vettek részt a küldöttségben, míg Koller Tivadar és Madarász József csatlakozásukat jelentették a kérelemhez. Apponyi miniszter sajnálkozással jelezte, hogy Szécskfchírvar megkészt kérelmével s időközben a győri felsőbb leányiskola hasonló kérsere nyert elintéztet. A miniszter azonban szívesen megígérte, hogy az átvételre gondja lesz s addig is legalább az évi szubvenció felemelésével fog városunkon segíteni.

Mindenesetre keservesen kellemetlen a körülmény, hogy e kérelmünkkel, a melyet most már évek óta kerülgetünk, ismét háttérbe szorultunk. Hogy kiem mult a hiha? — azt hisszük, könnyű kitalálni — a hatóság, a mely szabálytalanul, illetéktelen forumhoz, vagy forrúntól terjesztette be a város kérvényét. Denikve ismét elutasítottak bennünket s hiába a megye és városunk jóakaróinak összes törekvése, ha a hatóság elrontja a dolgot. A mint halljuk — ebben az ügyben is interpelláció készült a legközelebbi közgyűlésre.

— **Szabadelőadás.** Kuthy József dr. főigazgató a mult vasárnap remek előadást tartott „Elet a földön” címmel a Vasutas Szövetségnek a város ház nagytermében. Az ő nagy tudása, sokoldalú olvasottsága és tapasztalatai természetesen a legnagyobb élvezet forrásai voltak a publikum számára. Az akkor megindult előadást holnap d. u. 4 órákor fogja folytatni. A közönség figyelmét szívesen hívjuk rá fel.

— **A közöskonyha.** Említettük a minap, hogy nemes városunk fogyasztási adó alá vetelte azokat az élelmi cikkeket, a melyeket a közöskonyha napról-napra elfogyaszt. Mintha meg akarta volna büntetni azokat, a kik a kényszerűség kellemetlen nyomása alatt, a cselédmizériák ellen a maguk jóvoltát keresnek. Szóval ugy jártak el velük szemben, mint egy nyereszkező társulattal eljárni szokás. Most, a mint örömmel halljuk, a Pénzügyi Közlöny hivatalos értesítése szerint a közöskonyha fel van mentve az ilyen illetéktelen megadóztatás kényszerére alól. Helyes! az ilyen áldásos intézményeket, szövetkezéseket, akárcsak a kölcsönjegyzeteket nem elnyomni, hanem segíteni kötelesség. Nem büntetni, hanem előnyhöz juttatni kell őket.

Ezzel kapcsolatosan azonban örömmel említjük meg azt is, hogy a közöskonyha ügye egészen jól áll. A résztvevők általában nagyon meg vannak elégedve a kezeléssel is, a nyújtott étellekkel is. A konyha pénzügyei egyszerűen fényesek, a mennyiben nemcsak a folyó kiadásokkal nincsenek elmaradva; hanem csinos kis felesleget, több száz koronára rugó tartalékiókéit is gyűjtöttek már egybe. Erdekés azonban, hogy szükségleteiket nem Fehérvárról szerzik be, hanem Gárdonyból, a honnan jóval olcsóbban és sokkal jobb minőségű húst (hízott marha húsát) lehet kapni, mint a fehérvári mészárosoktól. (Úgyebár furcsa dolog ez! Az itteni mészárosok a saját vallomásuk szerint tönkremennek, a gazdák veszeteségre adják el a marháikat; másfelől pedig olcsóbb és jobb húst nyereséggel szállítanak a mészárosok.) A közöskonyha egyébként egyéb piaci szükségleteit is Gárdonyból szerzi be és tetemes előnyöket élvez.

— **A villantársulat mizériáinak megtorlása.** Most mernőti szakérő tudégekből álló bizottság végzi megfigyeléseit. A szakértők időnként rándulnak le Budapestről s eszközlik megfigyeléseiket, amelyről részletesen fogunk referálni. Megfigyelések határideje márc. 15-ével lejárt, azonban mindenre kiterjedő észleleteiket nem fejezték be. A megfigyelés határidejének 1-éig nyuló kiterjesztését a bíróság megegyezte.

— **A vízvezeték ügyének semmi sem áll utjában már, hogy dülöngé vergődjék.** A miniszter is jóváhagyta a költségelőirányzatot és terveket. Most már csak az egymillió 555.000 koronát kell kiszukolni, amibe a vízvezeték kerül.

— **A fehérvár-csurgói kath. népszövetség.** f. évi március hó 15-én délután 3 órákor a kath. körben megtartotta szervezkedési ülését. Ez alkalommal diszelnökké egyhangulag Schik Emil urad. felügyelő lett megválasztva. Igazgatóvá: Debreczeni Gyula helyi lelkesült; csoportvezetők: az Uri-utcában Potyóndy Ádám főtanítót, az Uj-utcában Simon Gábor; Működőegyesen Millás Imrét; Körtélyben Pethő Lajost; Rákhegyen: Ugróczy Józsefet választotta a csurgói népszövetség. Az eddig bejegyzett tagok száma összesen 80. Az uradalom összes tisztviselői és kath. alkalmazottai Schik Emil uradalmi felügyelő vezérletével mind beléptek a gárdába. A nök csoportjában 18-an vannak. A tagok száma napról-napra gyarapodik. Ugy látszik, hogy a község kath. lakói mind csoportosulni fognak a kibontott zászló alatt.

— **Működvelő előadás.** Pár évvel ezelőtt remek sikert arattak működvelőink egy-két Herczeg-darab eljátszásával. A színészen lezajlása után a jövő hónapban, hir szerinti, ismét részünk lesz egy-néhány ilyen előadásban. A főszerepet természetesen ismét a zsenidális K. Nagy Dezső viszi, akinek játékos talentumáról szüktségtelen dicséretet mondani. A részletek később mondjuk el, ha majd a nyilvánosság számára jobban megérnek.

— **Vizsga.** Az ipariskola építő tanfolyamában az évrő vizsgálatok f. hó 24-én d. u. 5 órákor tartanak. — Az iparosságok továbbképző tanfolyamának rajzkiallítása tart f. hó 24—29-ig. Megtekinthető reggel 8-tól d. u. 5 óráig.

— **Színi jutalmak.** A színpártoló egyesület, amint minden évben, úgy az idén is, megjutalmazta a színtársulat kiválóbb tagjait. Ez évben jutalmat kaptak: Kormos Ilonka (36), Csendes Aliz (26), Holéczi Ilona (23), Hidi Irén (18); — a férfiak közül: Batori Béla (34), Kovács Lajos (30), Déri Béla (29) és Medgyaszai Jenő (15). Ezek mindegyike 50—50 korona színijutalmat, s ezenkívül elismerő iratot kapnak. Tombor Aladár kar-nagy külön 50 korona jutalomban, több tag pedig segélydíjban részesült. A színijutalmakat a Vörösmartyók helyiségében f. hó 19-én d. e. 11 órákor adta át a jutalmazottaknak Vértess József, a Színpártoló egyesület ideiglenes elnöke. Ezenkívül a társulat minden tagja kapott 20—40 Kor jutalmat. Lauschmann Gyula dr. városunk színesztelének a multban és jelenben avatott ismerője, az ő nagy tudásának megfelelőleg kedves visszapillantást vetett a multra s a nemes irányu szín-művészet ápolására buzdította a művészeket. A színészek nevében Kovács Lajos mondott köszönet szavakat az elismerésért.

— **Egy derék cég!** Felkértünk az alábbi sorok közlésére:

Tekintetes Hauszner Frigyes urnak Bp-szt.

Örömmel értesítem, hogy az Ön által készített és szállított keresztény munkás-egyesületi zászló a várakozáson felül sikerült. Voltak sokan, kik az ajánlat olcsósága miatt nem szívesen mentek bele a vásárlásba, de ezek most kellemsen csalódtak. Ha ugy a kivitel szépsége, mint az ár méltányossága mellett megmarad, b. cégeknek virulnia kell. — Nagyoroszi, 1908. március 7. — Hazafias üdvözléssel Gonda Béla, esp.-piebános.

— **Életmentő feleség.** Király János adonyi csász. egész életében nagy kedvelője volt a szesznek. Sokat szenvedett családja a házárts, lump életü embertől; aki mindgyakrabban látogatta a kocsmát s jöntötte nyomorúságba családját. A mult napokban szörnyű családi katasztrófának volt előidézője a házártsos életü ember. Részeg fővel pisztolyt fogott kezébe s le akarta löni feleségét, aki szemére hánytva állati szenvedélyét. A feleség rémulva menekült előle, a golyó 6 éves fiát, Károlyt találta; ki-bal lábán súlyos sebesülést szenvedett. Aztán maga ellen fordította a gyilkos fegyvert, azonban ennek láttára halált megvető bátorsággal ugrott melléje felesége s kicsavarta kezéből a fegyvert. Az izgalmas sikkoltásokra előjöttek a szomszédok is és megfékeztek a dühöngő embert. A csendőrök a bíróság elé állították.

— **Kossuth Ünnepe.** Kossuth Lajos temetésének évfordulóján nagy ünnepepély volt tegnap Budapesten. Városunkat Saára Gyula dr. orsz. képviselő, Holly Géza dr. és Csöppentzky Mihály dr. képviselték.

— **Sajtópör.** Tudvalevő, hogy Lurja Aladár dr., a Sz. és V. szerkesztője a múlt évben pert indított a Fejérmegyei Naplóban megjelent egy cikk miatt, amely a falragaszvállalatot tette szóvá s annak a Lurja és társai cégtől való elvételét javasolta. A Sz. és V. legalább féltucat cikkben hirdette az örömet, hogy lapunk szerkesztője ellen, a ki a cikk megírásáért a felelősséget magára vállalta, megindította a sajtópert. A tárgyalás ma volt Tömör József, továbbá Bodányi László és Siposs Sándor írvsz. bírák előtt. Legyző Kéri Ferenc volt. Bilkei Ferenc kérte Tóth Aladár, Tóth István volt főjegyző, Reé István főkapitány, Csütörtök Emil, Kirisits Bódog, Ketskés Elek és Nyáry Gábor tanuk beidőztetését. A vád az volt, hogy Bilkei zsarolással, a közönség szekirozásával vádolja a céget. Továbbá említette Lurja jó hírnevének folytonossági hiányait, azt, hogy nyomdájára darabot nyomda s kérte, igaz-e: hogy bukófélben van? — A tanuk egytől-egyet a cég ellen vallottak. Vallották, hogy a cég sokszor nagyon késedelmesen függesztette ki a plakátokat. A függéltenségi párt, a katolikusok stb. plakátjai napokon át nem kerültek a táblára, mikor legelőször volt rájuk a szükség. Egy falragasz ára azelőtt 2 fillér, most 10—20—30—50 fillér volt. A díjakat 50—60 falragasz után fizetettek s nem ragasztották ki többet 25—30 nál, sőt átvettek 300, 500 városi hirdetést s ezek közül csak 40-50 látott napvilágot, a többi elhasználták. Mikor a keresztyén-szocialisták plakátját akarták kifüggeszteni s nagyon sokat kértek, Vidor Izidor azzal utótt el az alkudozót, hogy ez az üzlet olyan, mint a mácsz: egyedülrág tárgya, amelyvel nincs konkurrencia (a tárgyalásnál így ment) a Jól-jót: Ezt mondtam: vállalás tárgyról lehet szó, szívesen engedek, hogy a kecske is jóllakjak, meg a káposzta is megmordjon. Tízhat a káposztát az alkudozó mácszának etette. (Nagy derűség.) Ennyit értek a mentő tanúk? A jó hírnev folytonossági hiányát Bilkei a kabarétozsonna gyönyöreire célozott, a melyeket a jelenlevő Krausz Zsigmond ügyvéd is bizonyított s a melyért Lurja másfél év után jónak látta Krauszt paragrafra kihívni. A nyomda jóhírneve általában beszéd tárgya volt s különben is csak kérdéskép volt feltéve. A bíróság Székely Nándor és Holly Géza dr. vádó és védőügyvédék, valamint Lurja (a ki mindenképp az ugylatszék busásan jövedelmező üzlet jó hírnevének akart reklámot csinálni) és Bilkei Ferenc beszédeinek meghallgatása után rövid tanácskozára vonult vissza, mely után Tömör József bíró kihirdette az eredményt: Beigazoltunk látta, hogy Bilkei a cikket a köz- és maganerdek megvédelmezésére s nem Lurja, hanem a cég ellen írta. Beigazoltunk látta a közönség zsarolását, azt, hogy a cég sok kellemeletenséget szerzett egyeseknek. Legfőbb argumentum magának a városi h. tósnak hivatalos írta volt, a melyben többször panaszt tettek a visszaélések ellen s elrendelték a vállalat elvételét. Mindezek alapján a bíróság Bilkeit fölmérették, Lurjat pedig kötelezte Bilkeinek fizetendő 50 kor. fizetésére. Lurja felebbezett.

— **A rendőrlégénységnek megszavazott 200 koronát** csatornákön osztotta ki érdem szerint Harsányi József polgármester.

— **Lapunk mai számához helybeli előző-** tünk részére mellékletül adjuk Saára Gyula dr. országgyűlési képviselő beszédét, amelyet e hó 15-én, a polgármesteri illásra való jelölése alkalmával mondott.

— **Titokzatos haláleset.** Megdöbbentő eset történt, a hó 13-án adonyi községben. Józsa István odaváló lakos a szomszéd községből hazatérve, utközben a határt jelző árokban egy eszméletlen állapotban lévő embert talált. Azonnal intézkedett, hogy a közeli Béka-csárdába vigyék, hol gondos orvosi alá vették. Nála lévő munkakönyvében megjelölték megkötött. Boncz János abádi (Gyoma) munkás volt. Néhány óra múlva meghalt. Eltemették az adonyi temetőben.

— **A pénteki koldulás áldozata.** Nem először szólunk fel az ellen a brutális hatósági jöteknység ellen, a mely a szegényügyet a nyilvánvaló alkoholizmus táplálásával ntarja gyógyítani. Negyven-ötven koldus, 90 percen belül lökretett alkoholisták pénteken reggeltől estéig sorra járták a házakat, boltokat, összeszedve mindegyik néhány koronát, de siet, hogy a mit őt háznál összegyűjtött, azt a hatodiknál eligya. Estefelé rongyos, dülöngő, pálinkától gövölgő alakok támolyognak, vagy felkúsznak el az utcákon. A kinek van járányi ereje, az kérdemkodik és veszekedik a körülöttük sétáló nagy gyönyörűségére.

— Ez a humanizmus! Ez a jöteknység! Ha már megengedik a rendőrség, hogy ezek a pálinkakazánok hatósági engedéllyel szüvedélyeknek áldozhassanak s az öngyilkolás lassu, de föltétlenül biztos újjan-lefelé züljenek, legalább tenne meg a köztisztesség és az adófizető, kolduskrajcárokat osztogató polgárság kedvéért annyit is, hogy ezeket az elázott, unarított alakokat zárna el addig, míg annak renje és módja szerint kiállusszák magukat s ne kellene látnia a közönségnek, hogy mint válik szitokká, átokká, káromkodássá az a sok-sok krajcár, a melyet Isten nevében, egy-egy keserves Miatyánk eldödögése fejében vasaltak ki tőlük.

Ennyit megkivánhatnánk már a rendőri szempont figyelembe vevésével, hogy az esztétikai és etikai szempontokról szó se essék.

Tegnap egy ilyen lérszegedett alak aztán egyebet is eslekedett. Leszurit egy másikat, a ki a parikkal kifutott önértetét érinteni merészelt.

Tüske István csavargót jóformán mindenki ismeri. Alakodó alak az ajtó előtt. Nincs több 25-28 évesnél. Alacsony, rongyos, aprószemű, barnasáttalú alak. Arcvonásain állandó mosolygus és a palinka butasága zülilik. Hosszú, lelógó, rongyos kanyargó talonnyáron szaporán jár és erős koskodik a krajcárokról. Hogy a szíveket, különösen a papi szíveket meglágyítsa, mindig kivágja az ő egyéniségére leghezidegőbb vonást, hogy a bérmaapja: Bezöky József, Füle érdemes espereslebanosa. Bezökyt mindenképp szereti s így — azt hiszi — ez a szeretet neki is meghozza a tisztességes polgári hasznót.

Tüske István tegnap összegyűjtve a krajcárokat, boldognak érezte magát, mert annyi palinkát szedhetett be, a mennyi csak beléje fért. Buta örömet megroztották azok az íncselkedő fickók, a kik körülötte vagy talán éppen az ő szomorú újjan szintén a zülles felé sietnek! Este 6 óra tájban a városi színház előtt harcurtoztak (érdekes, hogy a városi színház, ez a szép középület a köpködés művészeinek és a züllet-álakoknak nyit kaszinója lehet) s mit tehettek volna egyebet kellemesebbet, minthogy Tüske István taszigálták, viccelték s röhögtek a buta feleletin és a magát védelmező ügytelenségén. (A közönség persze leszurult a koscsútra, mert a színházi gyalogjáró a köpködés lovagok színtere.) Mikor aztán Tüske István megunta a taszigálást és csufondároskodást, mivel a palinka elég kúrásit támasztott már benne, előkapta a bicikliját s a legközelebb veszekedett Laki István oldjába taszigolta. A 17 éves fiú, aki özv. Laki Istvánné Ösz utcai lakos fia, jalkiáltással összefogyott. Bevittek a színházi előcsarnokba. Riffer Géza dr. és Karnik József dr. éppen arra járván, ápolás alá vették. A kés a 6 és 7 dík bórda között hatolt be és állított a szívet is érintette. Később megjelentek a rendőrök, majd pedig a mentők s a kétségbeesetten jajgató sebesült elszállították. Tüske István pedig, akit az összefutott óriási tömeggől egysesek már ugyis véresre vertek, beszállították a börtönbe.

Lapunk zártkörű értesülünk, hogy Laky István állapotok a legnagyobb mértékben veszedelmes. Borzasztó fájdalmakat szenved s az orvosok minden jókórata mellett is aligha lesz az életnek megmenthető.

— **Fehérnemű-varroda!** Várkör-ut 43. szám alatt, (a Petőfi-utcával szemben), ményasszonyi kelengyék és fehérneműek a legegészségsőbb elkészítésre elővállaltunk. Ugyanott tanítványok is felvétetnek.

— **A mi fiunk.** Rábics Pistáról, a mi városunk sarjadékaról szól a nota. Ez a derek ifjú már többször ült dútját. Most Keszthelyről írják,

hogy Herman Lajos lakatot meglopta, de az eset után nyoma veszett. Fehérvártt keresi a Keszthelyi rendőrség, itt azonban csak érdekes adatokkal tudtak szolgálni személyére vonatkozólag.

— **ELADÓ ANYAKANCA.** Egy, a cecel Szuhalele ménésből származó 10 éves angol pejkanc — meg e hónapban megelik — eladó Polgárdin Nagyságos Reich Alfréd belmaji gazdaságában, hol a lo telen át korszban volt és szíveségből ápoltatik, — de épen csikója miatt tulajdonosának egyelőre alkalmatlan. Közlelbbi értesülés Székesfehérvártt, Szent Imre-utca 2. szám alatt is nyorhető.

— **Jól mulat az,** aki a mozi legújabb műsorát végignézi az Otthon kávéházban, mely a következő mozgófényképből áll: 1. A virág döntön. 2. Egy szeretretremelő ur. 3. Japán akrobaták. 4. A néger boszuja. 5. Egy horzó balesete. 6. Szüvedélyes biliárdozó. 7. Izland. 8. Fialat házaskó álma. 9. A sátán mulat.

— **Botrány.** A kapucinusok móri templomában a múlt évi éjféli misén botrányos eset zavarta meg az istentiszteletet. Frey József móri legény, boros hangulatban rakétát gyújtott az ajtatoskodók botránykozatására. Erre az ajtatoskodók közül Kis József kiutasította a templomból. Frey Jóska a botrányt növelvén, arcul ütötte a figyelmeztetőt s nagy gabalyodás kerekedett, ha a hívek erőlyes fellépése elejét nem veszi. A botrány okozója a törvénszék elé került s vallás elleni kihágás címén, 14 napi elzárásra és 10 K pénzbüntetésre ítélt.

Nevelés a családban és az iskolában.

Herezeg Antal áll. főreáliskolai tanár előadása. Tartotta a Vasutas Szövetésben 1908 február 23-án.

(Folytatás és vége.)

A jellemképzés szempontjából szükséges, hogy óvjuk az ifjuságot a ponyvairadalom termékeitől. Kisebb papirkereskedők és antikváriusok kirakataiban gyakran látunk olyan füzeteket és könyvecskeket, melyeknek címlapján rítkó színekben borzalmas jelenetek vannak ábrázolva, jelezve a rémes történetet, mely bennük van. Ezek nagyon veszedelmesek a gyermekekre nézve, mert kifárasztják fejlődő idegzetét és erős izgalmakhoz szoktatják. Ilyenek az összes dekliviórténetek, mint Sherlock Holmes, Nick Carter kalandjai stb. A szülő tartozik gondoskodni arról, hogy gyermeke ilyen szennyes iratokhoz ne jusson és legyen résen, hogy a kíváncsi nebuló uszonnapézt ilyen haszontalan dolgokra ne költse: De nemcsak a ponyvairadalom termékei, hanem a különböző erkölcselen szindarabok, könyvek és lapok, az u. n. „pikáns képek” is romboló hatást gyakorolnak az ifju lélekre és előidézői a korai érettségnek. A korán érő gyermek rosszul van nevelve. A tisztelékenység a boldogságnak alapfeltétele s minél tovább bírjuk a gyermek lelki tisztaságát megőrizni, annál biztosabb alapon nyugszik jövő boldogsága. Az iskola ádáz küzdelmet folytat az érzékiség ellen s kiváló gondot fordít arra, hogy eltérje az ifjuságot a figyelmeztetőt az erotikus gerjedelmeket keltő dolgoktól. Önöknek, melyen tisztelt Hölgyeim és Uraim, támogatniok kell az iskolát e törekvésében: szorgosan kell ügyelmök arra, hogy gyermekeik soha olyan dolgot ne lássanak és ne halljanak, ami megmélyezheti lelküket.

Tehát a megfenyítés, a jó példa és az épületes olvasmányok a jellemképzésnek leghatásosabb eszközei. Egy másik eszköze a jellemképzésnek a bátorság felkeltése. A bátorság alapja a testi erő és egészség. Ápoljuk tehát gyermekeink egészségét. Gondoskodjunk arról, hogy elegendő mozgást végezzének a szabad levegőn. A különböző sportoknak: az uszásnak, korcsolyázásnak, vivásnak, csónakázásnak stb. gyakorlása a legmelegebben ajánlható az ifjuságnak s nagyon helyesen cselszlik az olyan szülő, aki súlyt helyez a testi nevelésre és arra törekszik, hogy gyermeke elsajátítsa e testi ügyességeket. A sportok, mérsékeltlen üzve, felkeltik s rögzítik a bátorságot, fejlesztik s megacélozzák az akarat-erőt és fokozzák a test ellenálló képességét.

Mens sana in corpore sano — mondja a latin. (Egészséges lélek egészséges testben.) E mondás igazságát már a régi görögök is ismerték. Lykurgos, a híres spártai törvényhozó, a ki hét-nyolcszáz évvel élt Kr. sz. e., a gyermekevelést tekintette az állam-legfontosabb feladatának. Plutarchos görög írónek: *Plutarchos Életrajzok* című művében a következőket olvassuk a spártai nevelésről: „A spártai dajkák nagy gonddal és ügyességgel ápolták a kicsinyeket. Pólyákba nem kötötték őket, hogy testalkatuk szabadon fejlődhessek. Arra is ügyeltek, hogy ételben válogatás s nyálankok ne legyenek és hogy sötétben, vagy magukra hagyva, ne féljenek; nem túrték meg sem a pajkoságot, sem a pityergő természetet. Az egész nevelésnek csak az célja, hogy a növendékek engedelmessé, tanuljanak, a fáradtságot túrni tudják és a harcban gyorsan bírjanak. Azért, amint koruk haladt, gyakorlatik is mind szigorúabban lettek; nyírt hajjal, mezüláb kellett járniuk és rendszerint meztelen üzték játékaikat. Az egész testük napisütötte barna volt. Ösztályonként és csapatonként oly almon háltak, melyhez a kákát az Euratos partjáról maguk hordták össze, még pedig úgy, hogy kés nélkül, pusztá kézzel kellett tépniük.”

Ilyen szigorú nevelésről természetesen ma már nem lehet szó, de igenis szó lehet arról, hogy a modern nevelésben kövessük azokat az elveket, amelyek szerint a bölcs törvényhozó a spártai gyermekeket nevelte. Vagyis fordítsunk kiváló gondot gyermekeink testi nevelésére és kedveltsük meg velük a testi ügyességeket: az uszást, korcsolyázást, vívást, csónakázást stb. Hogy az iskola nagy gondot fordít az ifjúság testi nevelésére, azt, ugyhiszen, nem kell kiemelni. A testgyakorlat rendszeres tanítása és a játékok üzése egyaránt az ifjúság testi erejének fejlesztésében és egészségének megerősítésében teljesítenek hasznos szolgálatot.

A sportok üzése tudvalevőleg csak akkor előnyös, ha azokat (ulságban nem vesszük. Övünk tehát gyermekeinket a testi megerősítésekért és ügyelünk arra, hogy a testi ügyességek gyakorlásánál kellő mértéket tartsanak. A sportok mérsékelt üzése, nemcsak edzik a testet, hanem erkölcsi hasznát is nyújtanak, amennyiben egyrészt foglalkoztatják a gyermeket és eltereli figyelmét a tialmas dolgoktól, másrészt gátot vetnek a némi ösztön korai kifejlődésének. Az edzés ellenéte az elpuhultság, amelynek szintén a sportok üzése veszi elejét.

A gyermek egészségének fentartása végett szükséges, hogy a gyermeknek elegendő időt engedjünk az alváásra. Nem szabad tehát az alváásra szánt időt virrasztással megrövidíteni. A pihenéshez feltétlen nyugalom és minden szellemi megerőltetés nélküli való tartózkodás szükséges. Ne vigyük tehát a gyermeket se színházba, se hangversenyekre, se társas összejövetelekre, vagy gyermekbálokba stb., mert ezek megrövidítik a gyermek almat és nem pihenhetik, hanem kifárasztják fejlődő idegét.

Milyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Jelen előadásommal, melyet az Önök megtisztelő felhívására tartottam, az volt a célom, hogy megismertessem Önöket azokkal a főbb elvekkel, melyeket a gyermeknevelésben kell követnünk. A nevelés tehát — amint azt szerencsém volt kifejezni — első sorban a szülői ház feladata és nem egyéb, mint szoktatás, melyet korán kell kezdenünk. Főszköze a jó példa, erkölcsi alapja a vallás, fizikai alapja az egészség. Az idő rövidsége miatt, sajnos, nem bocsátkozhattam a nevelés összes feladatainak tárgyalásába, de reményem, hogy a most elmondottakat máskor kiegészíthetem. Mielőtt befejezem előadásomat, megköszönve türelmüket, még csak egy dologra vagyok bátor szíves figyelmüket felhívni. Ha Önök, milyen tisztelt Hölgyeim és Uraim, szívükön hordják gyermekeik boldogságát, úgy kérném Önöket, viseltesenek bizalommal az iskola iránt. A legjobb szülő — őszintén kimondom — ellensége az iskolának és keresi az alkalmat, hogy kifejezést adhasson kedvezőtlen véleményének. Nem a nemzeti kultúra műhelyének, hanem egyszerűen bizonyítványgyárnak tekinti az elfogult közönség az iskolát, úgy vélekedvén: én megfizetem a tandíjat, tehát az iskola köteles gyermekemnek bizonyítványt kiállítani s ha ez a bizonyítvány nem olyan, hogy annak hasznát veh-

tem, akkor az iskola rossz. Milyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Amíg ilyen féltogás uralkodik a közönségben, és amíg a szülő nem igyekszik támogatni az iskolát, követvén azokat az utasításokat, melyeket az iskola minden szülőnek készsége ad, mindaddig sikeres gyermeknevelésről nem lehet szó.

SZÍNHÁZ.

Csütörtök, márc. 10.

Milliárdos kisasszony. Ennek a józsi, kacagató darabnak újra a Szalkai Bátoripár kölcsönözte a legérdekesebb érdekességét. A közönség kitűnően mulatoit rajtuk. Égügy mint rendesen. Medgyaszay Jenő jutalomjátéka szintén ma volt. A közönség örömmel honorálta kellemes hangú, sok élvezetet nyújtó tenoristájának mérsékelt játékát. De hát a tenoristákban rendesen a tenoristát szokták keresni és azért ni is szívesen elismerjük, hogy Medgyaszai szerény, kellemes egyénisége nagyon megérdemelte az óvációt, amelyben különösen a Polgári Dalkor öt részessítette. De hogy az est érdeméről el ne feledkezzünk, megemlítjük még, hogy Dobsa Margit, a népszínházi vígjopera egyik másodrangu szereplője vendégek szintén játszott. Rilszkék voltak az egész színiszerezonban arra, hogy véleményünket minden személyi tekintettel elválasztva a legeslegtárgyalogabbó itéletet mondtuk el. Dobsa kisasszonyról is elmondjuk: Azt hisszük, ha a feminista hölgyek gárdájában látnánk őt szerepelni, talán jobban megérténők a helyzetét, mint mikor a szubrett-primadonna szerepét játszta. Azok egy és más szempontból — különösen pedig Vénusz kegyeit lekésvén háttérbe szorultak, ezért hadat izennek a férfimennek és elkeseredetten hadonáznak minden ellen, ami a nőknek a férfiakban nem tetszik. Dobsa kisasszony különben nem a kezével, hanem a lábával pazarul hadonázott s ezeknek az emancipációját mindenképen igyekezett bebizonyítani. Elhíhet, hogy általában nem — legfeljebb a huszkrajcáros publikumnak imponált vele. No azok ki is tapsoltak. Legyen vele boldog, ha ennyivel is megelégszik. A hangja azonban nagyon szép. Játéka pedig Hidre emlékeztet.

Péntek, márc. 20.

Varázskeringő. Egyszerre két jutalomjáték. Hivatalosan a Szatmári páré. Félt hivatalosan Solti Vilmaé. Az előbbiekről szívesen elismerjük a buzgó igyekezetet, a mi Szatmárban ezenfelül tehetséggel is párosult. Rendesen a maguk rovására irt szerepeket, kellemetlen báci és házsártos asszonyt, vagy pláne boszorkányt játszottak és sokszor elég jó sikerrel és megfelelő hatással. A közönség megbecsülte bennük a jó családapat és anyát és nem szűkölködött sem az anyagi, sem az erkölcsi elismerésben.

Solti Vilma gyönyörű hangjával, remek pianisszimóval, staccatóval mindig élvezetet szerzett a publikumnak s azért az elismerés, az ezüstkoszoru stb. érdemes játéknak jutott.

Dobsa Margit, úgy játszott, mint eddig. Hogy a mi Kormosunkat nem fölözte, az bizonyos.

Szerkesztői üzenetek.

M-a. Kalocsa. Szoraid nagy örömet szerettek. Igen! ez vagy te, ilyenek' ismertelek és ilyenek' tartalak a jövőben is. Föl fogom használni. A küldeményt használó egészségedre magad. Egyébiránt legjobban örülök, ha az egészet, különösen a vakációt tervezést minél előbb megbeszélnetünk. Nagyon sajnálom, hogy legutóbb nem találkozhattunk, de nem értesítéssel időben. Kérek levelet addig is.

Anyakönyvi statisztika.

1908. március hó 14-től március hó 21-ig.

Születés: Született: 9 törvényes fiú, 16 leány, 1 törvénytelen fiú, 0 leány; ezekből halvaszületett törvényes fiú 1, leány 0, törvénytelen fiú 0, leány 0. Összesen 27.

Halálozás. Elhalt: 8 fiú, 3 nő; ezekből 7 éven aluli törvényes fiú 2, leány 2, törvénytelen fiú 0, leány 0, 7 éven felüli fiú 0, nő 1. Összesen 11.

E szerint a születés a halálozást 16-al mutja felül.

Elhaltak. Kovács István r. k. 10 éves, Bika-sziget — Heilberger György r. k. 10 napos, Erzsébetligetor. — Horvát János r. k. napszám, 44 éves, Öreghegy 719. — Salzberger Lajos izr. önlő nősaba, 60 éves, Bástya-utca 10. — Fodor Erzsébet r. k. 1 hónapos, Templon-köz 3. — Özv. Nyulási Ferencné, Horvát Anna, r. k. 82 éves, Jánosr-utca 15. — Huszárk Pál r. k. hatatuladonos, 78 éves, Kort-utca 45. — Horváth Mária r. k. 8 éves, Gáttelep-utca 4. — Virág György r. k. napszám, 72 éves, Szt. György kórház. — Mihály Imre r. k. önlő cipész, 55 éves, Szent István-utca 17. — Holczenberger Antal r. k. 10 hónapos, Öreg-utca 74.

49008.

Pályázati hirdetmény.

Tabajd községben megüresedett segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. tc. illetve az 1900. évi XX. tc.-ben előirt képzettsüket, ugy szintén eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hivatalomhoz, 1908. évi március 29-ik napjának d. u. 5 órájáig annyival is inkább nyujtsák be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A segédjegyző javadalmazása:

1. Kézpénzfizetés: a) a község pénztárából 720 kor., b) állami kiegészítés 250 kor. 92 fillér.

2. Egy butorozott szobából álló lakás.

3. 2 méter tűzfű.

4. Kiküldetésekkor az irodán kívül teljesített munkálatokért 2 kor. napidij.

A választást 1908. évi március 31-ik napján d. e. 9 órakor fogom Tabajd községhezánál megtartani.

Vál, 1908. március 14-én.

Tarafás,
főszolgabíró.

MÓTORVEVŐK FIGYELMÉBE!

HERKULES-MÓTORVÁLLALAT, Budapest, V., Váci-ut 30.

Ajánlja egy cséplési, mint malomüzemre kitűnően alkalmas, legegyszerűbb benzinkomobiljait, melyek V. ker., Váci-ut 30. szám alatti gyárban bármikor üzemen megtekinthetők.

Teljes jótállás

kifogástalan üzemért!

Üzemzavarok kizárva! Bámulatosan egyszerű szerkezet!

Redkívül csekély benzinfogyasztás!!! — 13-14 éves fiú is kezelhet!!!

Arjegyék ingyen! Olcsó árak részletfizetéssel!

200 drb. elismerő levél a Magyarországon üzemen levő motorokról!

4560/1908.

Pályázati hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatóságánál az 1907. évi 352/16691. sz. közgy. határozat alapján nyugdíjazás folytán megüresedett levéltárnoki állásra a szab. kir. város főispánjának megbízásából pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni kívánókat, hogy ez iránti kérvényüket az 1883. I. tc. 1. és 13. §-ában körülírt képesítési és egyéb kellékeket igazoló okmányokkal felszerelve 1908. évi március hó 29-én déli 12 óráig Sárvár-felsővidéki Széchenyi Viktor gróf főispánhoz címezve, hozzám a városi közigazgatási iktató hivatalnál adják be, annál is inkább, mert e határidőn túl beérkező pályázati kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Ezen állással járó illetmények:

az 1896. évi január 27-én alkotott s az idő szerint még érvényben levő szervezési szabályrendelet 165. §-a szerint 2000 korona évi fizetés és 600 korona lakpénz. Az 1908. évi február hó 20. és 21-én alkotott új szervezési szabályrendelet életbe lépése után ennek 222. §-a szerint 2000 korona kezdő s 5 év után 200, újabb 5 év után ismét 200 koronával, tehát összesen 2400 koronáig emelkedő évi fizetés és 500 korona lakbér.

Székesfehérvár, 1908. március 19-én.

Havranek József s. k.,
postármester.

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavasz- és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes térfelületű	1 szelvény 12 korona
hoz (habát, pad-	1 szelvény 15 korona
rág és mellény)	1 szelvény 17 korona
elégendő, csak	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényi feleke szalonrukhhoz 20. — K. — éri. szingy felöltőszövet, turizálókat, szelvénykancsát stb. stb. gyári áronkál a mint meg-bizható és szolid cég mindenütt ismert posztó-gyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánérvő élvez, ha megvásárolja a SIEGEL-IMHOF cégnél, a gyári piacon rendelt ársz. igen előnyösök.

Szabott, letelestebb árak. Gyári választék.

Minták, figyelmesebb ársz. stb. mint a legbiztosabb rendeltetésű is teljesebb lista után.

**LEGJOBB
CIPÓTISZTÍTÓSZER****NIGRIN**

mely a legpompásabb fényt adja és a bőrt tartóssá teszi. NIGRIN egészségi szempontból melegen ajánlható, mert NIGRIN folytonos használatnál is a bőrt légmentesen el nem zárja, úgy hogy a láb kipárolgását nem akadályozza.

ST. FERNOLENDT, Bécs

cs. és kir. udvari szállító.

Mindenütt kapható!**KOVÁTS PÁL**

fűszer, csemege, ásványvíz, bel és külföldi borok és pezsgők,
gazdasági cikkek és veteménymagvak raktára.

Céggfennállás 1840.

SZÉKESFEHÉRVÁR.

Céggfennállás 1840

Van szerencsém a tavaszi idényre ajánlani arankamentes lucerna, vörös here, baltacim, oberdorfi, lekendorfi, mamuth és olajbogyó takarmányrépa-, továbbá angol, francia, olasz perje, mezei komocsin, árva-rozs-nok, pázsitfű, mohar, bükköny stb. magvakat. Különbféle friss konyhakerti magvak! Kék-galic, kénpor, raffia, permetező- és kénező-gépek!

Különbféle szárász és olaj-festékek, kencék, (firniss) lakkok, ecsetek stb. — Főraktár pormentesítő padló olajból.

Bőjti idényre állandóan friss tengeri halak pácolva és füstölve!

Füstölt hal kjtűnő ízű, 2 korona kilója.

Angolná, francia és belöldi szardínia olajban. Pisztráng.

Ó-bor literje 42 kr. üveg nélkül!

Szives megrendeléseket kérve, kiváló tisztelettel

Kováts Pál.**HIRDETMÉNY.**

Nagymennyiségű első osztályú szokvány minőségű sima és gyökeres Ripária-Portalis, Rupestris-Monticola és Vitis-Solonis amerikai vadnessző, valamint ugyanily alanya nemesített első osztályú szokvány minőségű a legjobb bor és cse.negefaj

gyökeres fásoltványok

hozatnak általunk forgalomba.

BADACSONYVIDÉKI SZŐLŐTELEP

kezelősége, Tapolca (Balaton mellett).

**ELECTRO BIOSCOP (Mozgó fényképek)
az „OTTHON” kávéházban Kossuth-utca 17. sz.**

Naponta 2300. méter film bemutatás!

Szabad bemenet! I. rendű cigány zenekar! Buffet.

SCHMÖLTZ LÁSZLÓ

CIM, CIMER, SZOBAFESTŐ és MÁZOL
SZÉKESFEHÉRVÁR, VÁSÁRTÉR 17. SZÁM.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legnagyobb igényeknek megfelelőleg, szolid árak mellett.

Ugyanott egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérváron.